

ERHVERVSJURA

DOMMEN LÆRTE OS INTET NYT

STRAFFERET: Retssagen mod tidligere ejendomsmatador Kenneth Schwartz Thomsen har ikke afgjort, om det kan være strafbart at lade en ejendom "blive" 50 mio. kr. mere værd hen over natten. Man kunne overveje, om lovgivningen er rigtig.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Forleden blev Kenneth Schwartz Thomsen fundet skyldig i en række overtrædelser af skattekontrolløven og lov om registreringsafgift og ved retten i Helsingør idømt fem års fængsel. Afgørelsen er anket til landsretten og er således ikke endelig.

I landsretten vil der blive foretaget en fornyet vurdering af anklagemyndighedens beviser, og hvis ikke landsretten frifinder, vil den også skulle tage stilling til strafudmålingen.

Efter det vi indtil videre kan sige, at byretten har fundet ham skyldig i en række særdeles grove forbrydelser og udmålt en straf i den tunge ende, er der tale om en helt "almindelig" afgørelse i en helt "almindelig" sag uden nogen større juridiske eller i hvert fald strafferetlige landvindinger. Om landsretten frifinder eller stadfæster, eller om landsretten når frem til en anden strafudmåling, er naturligvis umådeligt vigtigt for hovedpersonen selv, men vil ikke sætte nye principielle spor i retspraksis.

Den betragtning kan man naturligvis anlægge over langt størsteparten af de strafferetlige (og for den sags skyld også de civilretlige) afgørelser, der træffes hver dag ved domstolene. Når denne sag alligevel har fået så meget omtale, og når så mange mennesker taler om "Al Capone"-metoden og har meninger om, hvorvidt straffen nu har været "streng nok", skyldes det da heller ikke så meget selve sagen som sagens hovedperson. For at citere en artikel i nærværende avis i sidste uge:

»Kenneth Schwartz Thomsen var en af hovedpersonerne i en serie transaktioner kaldet ejendoms-spillet, hvor en gruppe spekulanter i de glade dage før finanskrisen angiveligt berigede sig selv og hinanden ved indbyrdes at handle ejendomme til kunstigt opskruede priser. Men det var han ikke anklaget for i Helsingør.«

Når man ikke bliver anklaget for noget, skyldes det normalt, at man enten ikke har gjort noget strafbart, at man ikke er blevet opdaget, eller at politi og anklagemyndighed ikke mener at kunne bevise, at man har begået noget strafbart. Men uanset grunden må man sige om

den enkelte person, at indtil man måtte blive dømt for noget, ja, så er man uskyldig. Det hverken kan eller skal gradbøjes.

Da jeg for mange år siden læste jura, lærte vi om den såkaldte "skyldformodningsregel". Den indebar, at selvom man ligefrem var blevet frifundet i retten, så kunne man nægtes erstatning for f.eks. en forudgående varetægtsfængsling, hvis der populært sagt fortsat var en "formodning om skyld". Den regel blev heldigvis afskaffet for næsten lige så længe siden.

I forlængelse heraf kan man heller ikke sige om en enkelt person, at han blev anklaget og dømt for "noget forkert", for noget andet, end "det han havde gjort". Der sker meget få justitsmord herhjemme, antager vi, så vi må sige, at når mennesker bliver dømt, så bliver de dømt for lige præcis det, de har gjort, og de får en straf, der udmåles ud fra lige præcis det, de er blevet dømt for. Får man fem års

fængsel for en forbrydelse, så har man begået en meget grov forbrydelse.

Når det er sagt – og det er vigtigt både at sige og at huske – så kan man samtidig undre sig over, at der tilsyneladende slet ikke rejses tiltaler mod nogen for noget af det materielle, der skete under det såkaldte "ejendomsspil". Der rejses tilsyneladende ikke tiltaler hverken mod ledere i bankerne eller mod nogen af kunderne eller for den sags skyld mod andre implicerede i det, der skete i årene op til finanskrisen, og som helt utvivlsomt var med til at forstærke virkningerne af den krise, der under alle omstændigheder ville være sat ind.

Det er rigtigt, at der er blevet rejst en del tiltaler og også sket nogle domfældelser mod nogle af de nævnte personer, men det har typisk været for noget, der i den sammenhæng kan karakteriseres som "udenomsværker".

Skattesvig, kursmanipula-

tion og insiderhandel er alt sammen strafbare handlinger, der med rette skal følges og straffes. Men selve kernen i det, der foregik: pantebrevskarruseller, opskruede priser, hovedløse udlån i stor stil indgår ikke rigtigt eller allerhøjest marginalt i de sager, vi indtil nu har set.

Vi har ikke rigtigt fået testet, hvor langt straffebestemmelserne i lov om finansiel virksomhed rækker, og vi har ikke rigtigt fået testet, om det kan være strafbart at lade en ejendom "blive" 50 mio. kr. mere værd hen over natten – i hvert fald når man skal ud og belåne den.

Vi får for den sags skyld heller ikke testet, om det kunne være strafbart for nogle af de andre aktører, der overværede eller måske ligefrem var med inde over det hele.

Bagmandspolitiet har været inde og kigge på komplekserne. De har meldt tilbage i nogle af sagerne, at der ikke

var bevis for, at der var begået noget strafbart. Andre sager kan fortsat være under efterforskning.

Det kan være, de har været inde og vende hver en sten, vurderet hver enkelt transaktion med strafferetlig lup og ikke fundet noget strafbart.

Det kan også være, at de – ligesom revisorer ofte gør det – har lavet nogle stikprøver og ikke rigtigt fundet noget, og så ville det være alt for ressourcekrævende at lave "substansrevision" – altså gå ind og kontrollere hver enkelt transaktion.

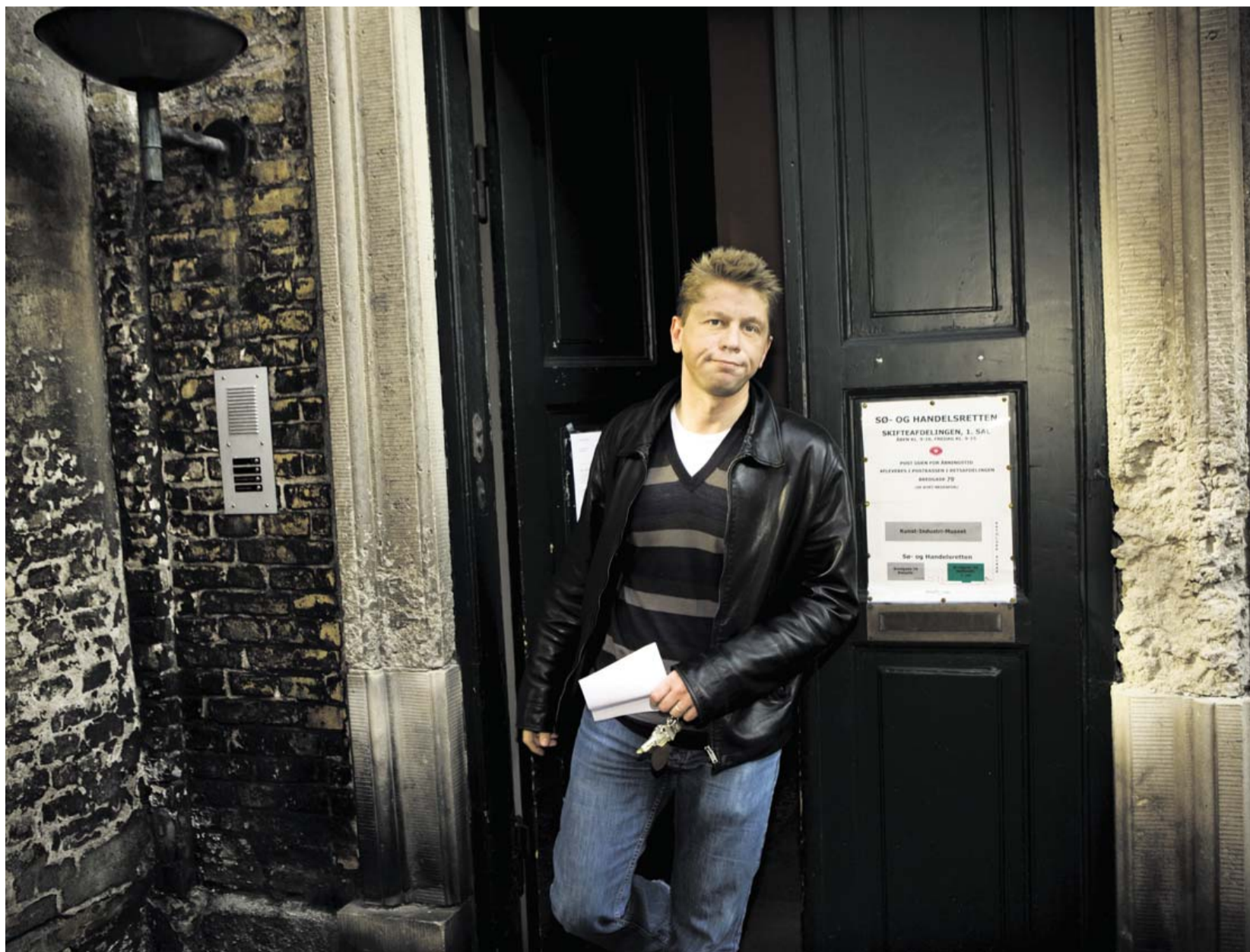
Det kan endelig også være, at de har stået og kigget på isbjerget og tænkt: Hvis vi nu går efter alt det over vandoverfladen, så er det en nogenlunde overkommelig opgave – og vores ressourcer er jo trods alt begrænsede.

Uanset hvad grunden måtte være, sidder man som udenforstående betragter tilbage og tænker, at det egentlig er underligt, at bagmandspolitiet tilsyneladende ikke i et

eneste tilfælde har fundet transaktioner, der bevismæssigt kunne bære, at man fik testet nogle af de mere nærliggende straffebestemmelser. Fik fundet ud af, at man også strafferetligt har barrierer mod en adfærd, der var med til at få tingene til at gå så grueligt galt.

Behovet for et sådant "retsopgør" skyldes ikke primært ønsket om at få nogen "buret inde" eller "gjort ansvarlige" – men at vi næste gang, der kommer gyldne tider, næste gang nogen vil gøre bølgen endnu større, end den er, så de kan surfe rigtigt langt, har sat nogle strafferetlige bølgebrydere, der (måske) kan huskes og dermed bremse de værste vovehalse.

Hvis der ikke er begået noget strafbart, skal der naturligvis heller ikke køres straffesager – men så kunne man jo overveje, om lovgivningen er helt rigtig.

De fem års fængsel til den tidligere ejendomsmatador Kenneth Schwartz Thomsen gav ikke svar på, om de forretningsmetoder han var kendt for, er ulovlige. Foto: Jeppe Carlsen